

Wandelroute 5,5 km

De Wezepsche heide, op de noordelijke kant van de Veluwe, is deels in gebruik als waterwingebied. Waterbedrijf Vitens beheert het gebied en de heide is onderdeel van Natura 2000. De kudde Schotse Hooglanders zorgt ervoor dat de heide vrij blijft van grassen. Geniet tijdens de route van het reliëf en de karakteristieke cirkels met Amerikaanse eiken. Heidevelden, naaldbos en gemengd bos wisselen elkaar af.

Deze wandeling is oorspronkelijk ontworpen door Waterbedrijf Vitens. IVN Zwolle e.o. heeft de route aangepast en in beheer. De route is ook offline te wandelen met de app IVN routes in de app stores.

Toegankelijkheid:

Het gebied is toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang. De route, over onverharde paden met soms rul zand en hoogteverschillen, is niet geschikt voor een rolstoel. De hond mag mee aan de lijn.

Startpunt: P&R station Wezep, Stationsweg 107, 8091 AC Wezep

Openbaar vervoer:

Kijk voor de recente trein- en bustijden naar station Wezep op 9292.nl

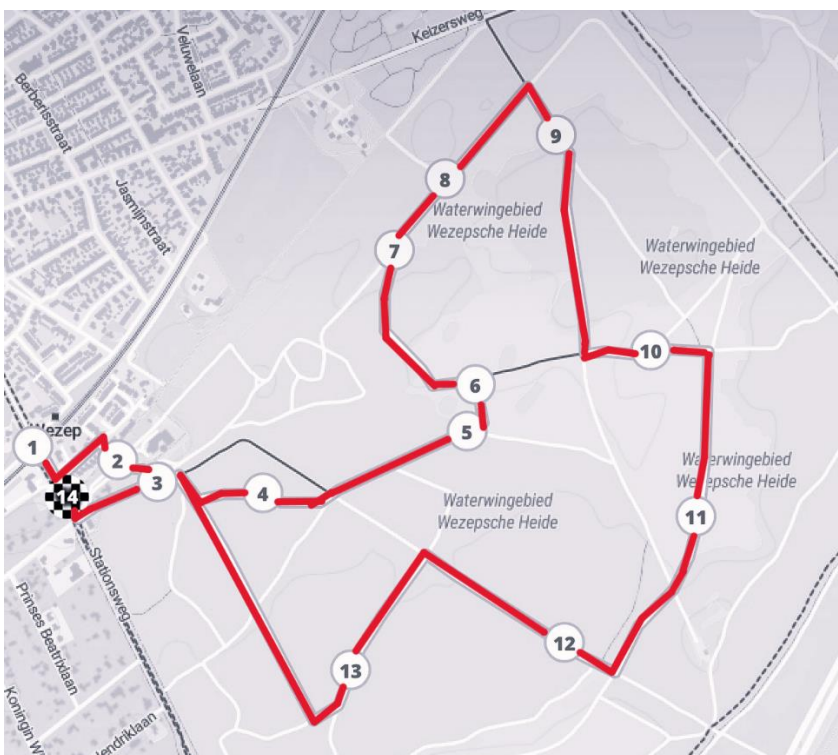
Eigen vervoer:

Navigeer naar het startpunt. Daar kunt u eventueel uw auto parkeren. Er is een onbewaakte fietsenstalling op het station.

Horeca in de buurt:

Vlak bij het start- en eindpunt ligt restaurant [de Zeuven Heuvels](#)

Routekaart met informatiepunten:

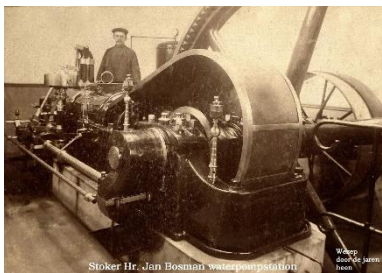

1 Startpunt P&R station Wezep

Loop vanaf de P+R over het spoor en steek de (Stations)weg over. Ga na restaurant de Zeuven Heuvels linksaf, de gelijknamige straat in. Sla na huisnummer 12A rechtsaf het pad in naar de wandelbrug (route punt 2).

2 Graven naar schoon drinkwater

Vanaf de brug is goed te zien dat het (grijze) pompstation van Vitens in een geul ligt. Die geul is eind negentiende eeuw met de hand (!) gegraven om dichterbij het diep gelegen grondwater te komen. Indertijd konden stoommachines het water namelijk maar 8 meter omhoog pompen. Het huidige pompstation is genoemd naar Willem Boele, die rond 1860 gemeenteraadslid was in Kampen. Hij vermoedde dat de slechte kwaliteit van het drinkwater de oorzaak was van de cholera epidemieën. Dat water haalden de Kampenaren namelijk uit grachten die ook als riool dienden en uit stadspompen die naast de mestvaalten stonden.

Foto: stoker bij waterpomp aangedreven door stoommachine

Volgens Boele was er onder de heide bij station Wezep gezond water in overvloed. Dankzij zijn vastberadenheid lukte het in 1880 eindelijk om op deze plek een put te slaan. Die levert nog steeds schoon drinkwater aan heel Kampen. Van het toenmalige pompstation is het reservoir behouden als verblijf voor vleermuizen.

Foto: bouwtekening uit 1888 voor pompstation

Volg tot route punt 6 het Wisepers klompenpad (paarse bordjes met klomp)

3 Een kostbare bodemschat

Het huidige Boele filterstation levert ieder jaar 4,5 miljoen kubieke water. Genoeg om de inwoners van Wezep en de bevolking van Kampen van zacht en schoon drinkwater te voorzien. De Wezepsche heide is 260 hectare groot en wordt door Vitens beheerd als een natuurgebied. Niet alleen omdat het een prachtig gebied is, maar ook om er voor te zorgen dat er geen schadelijke stoffen in het grondwater terecht komen. De bodem is namelijk het eerste filter voor het grondwater. Op het informatiebord van Vitens leest u meer over waterwinning en het ecologisch natuurbeheer.

Blijf het klompenpad volgen

4 Heide grotendeels verdwenen

Rond 1900 was bijna de hele Veluwe één groot heidegebied, dat geldt ook voor de Wezepsche heide. De

bomen die er ooit stonden waren gekapt voor brandhout en vooral om de schaauskuddes te kunnen laten grazen. Schapen waren belangrijk voor boeren. Zij gebruikten hun mest voor de akkers. Na het uitvinden van de kunstmest was dit niet meer nodig. Veel schaauskuddes verdwenen en grote delen van de heide werden beplant met vooral grove dennen. De stammen van de grove dennen waren goed te gebruiken in de opkomende mijnbouw. Door het ecologisch beheer van Vitens maken de toen aangeplante naaldbossen hier langzaam plaats voor loofbossen met zomereiken en berken. Zo is op deze plek een gevarieerd gemengd bos ontstaan met een heel diverse onderbegroeiing.

Blijf het klompenpad volgen

5 Schotse Hooglanders houden heide in stand

Vanuit het gemengde bos komt U via het klaphek in een open heide gebied. Van nature verandert heide langzaam in bos en beginnen er jonge bomen te groeien als er niet begraasd of gemaaid wordt. Daarom grazen hier Schotse Hooglanders. Ze eten het gras tussen de heide weg en ook de jonge uitlopers van de heide.

De ruig behaarde beesten hebben lange hoorns. Bij een koe staan de hoorns overeind en bij een stier krullen ze naar beneden. Ondanks die indrukwekkende hoorns zijn de beesten totaal niet agressief. Zorg er alleen wel voor dat je niet te dicht bij een koe en haar kalf komt. Ook mensen hebben liever niet dat vreemden in de buurt van onze kinderen komen. De Schotse hooglander is uitermate geschikt om onder alle weersomstandigheden te overleven. Ze hebben een dubbele vacht die in de winter dikker is dan in de zomer.

Vervolg het klompenpad en houd na het klaphek dus links aan tot de T-splitsing bij punt 6

6 Misterieuze cirkels

Vanaf dit punt ziet u rondom op de open heide op diverse plekken karakteristieke groepen met Amerikaanse eiken. Er zijn verschillende mogelijke verklaringen voor deze mysterieuze cirkels. Zo zouden op deze plekken in tijden van miltvuur dode zieke koeien zijn begraven. Anderen denken dat het met mystiek te maken heeft en verwijst naar Jesus en de apostelen. Een derde verklaring is dat vanuit de bosbouw Amerikaanse eiken zijn ingebracht om zich over het gebied te verspreiden.

De Amerikaanse eik is sinds de 19e eeuw veel aangeplant in Nederland, omdat die op arme en zure gronden nog best goed groeit en duidelijk sneller dan onze inheemse eiken. In de herfst valt hij op door zijn mooie herfstkleuren. Omdat de Amerikaanse eik geen natuurlijke ontwikkeling heeft gehad in ons land, zijn er weinig insecten, schimmels en andere levende wezens blij mee. Wel verjongt de boom zich hier behoorlijk agressief, soms ten koste van inheemse soorten. Daarom wordt hij de laatste jaren langzaam maar zeker weggehaald uit de bossen. De mysterieuze cirkels worden hier uit cultureel historisch oogpunt echter in stand gehouden.

Vanaf hier negeert u het klompenpad en slaat U linksaf. Blijf het pad volgen tot het na het bos samenkomt met een pad van links bij punt 7.

7 Productiebos

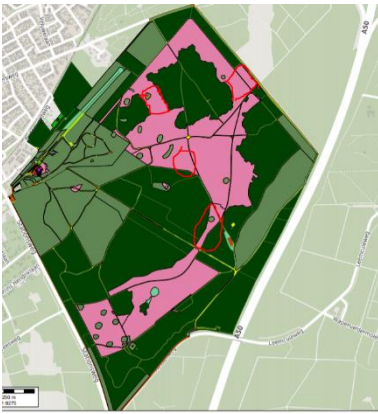

Hier ziet U links naast het pad nog een stuk productiebos zoals dat vroeger is aangeplant met uitsluitend grove dennen. De bomen stonden dicht op elkaar zodat de stammen recht omhoog groeiden en heel geschikt waren in de mijnbouw om te stutten. Doordat er bijna geen licht valt op de grond is er weinig ondergroei. Biodiversiteit in dit soort bossen is ver te zoeken.

Blijf het pad volgen tot het witte betonnen bankje aan uw rechterhand bij punt 8

8 Heidevelden weer verbonden

Neem op dit bankje even de tijd om te genieten van het reliëf op de uitgestrekte heide. Tot 2020 keek U hier uit op een stevige bosrand. Dat bos zorgde ervoor dat de heidevelden in dit gebied van elkaar gescheiden waren. Hagedissen, vlinders en insecten die afhankelijk zijn van de heide, hebben meer bewegingsruimte nodig. Daarom probeert men de heidevelden in het Natura 2000 gebied met elkaar te verbinden. Vitens heeft daar aan meegewerkt door o.a. op deze plek een flinke strook grove dennen tussen de heidevelden weg te halen. Dankzij deze verbindingen kan een soort als de zandhagedis in een heideveld verderop op zoek naar soortgenoten voor paring. Ook vogels als de nachtzwaluw en de boomleeuwerik profiteren en hebben meer plek voor hun nestjes op de grond. Zelf kunt u aan het broedsucces van deze soorten bijdragen door honden aan de lijn te houden en de heide niet te betreden.

Legenda kaartje Wezepsche heide: rose=heide, donkergroen=naaldbos, lichtgroen=gemengd bos, rode cirkel=gekapt bos: nieuwe heide verbinding

Vervolg het pad tot de kruising en ga daar rechtsaf richting het vliegdennenbos bij punt 9

9 Vliegdennenbos

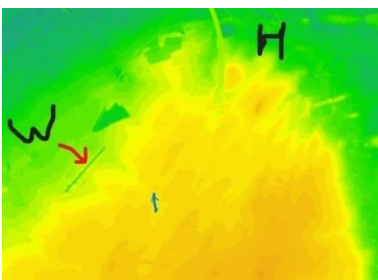
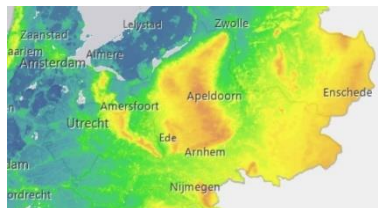

Als dennen zichzelf uitzaaien en de ruimte hebben om te groeien zien ze er met hun grillige vormen heel anders uit dan in een productiebos. Als ze alleen staan vangen ze rondom licht op en groeien daardoor uit tot bomen met laaghangende takken en brede kronen. Dit vliegdennenbos is door de jaren heen vanzelf ontstaan.

Houd bij de splitsing rechts aan en ga na het bos op de viersprong linksaf de heuvel op naar punt 10

10 Stuwwal uit de ijstijd

Weet U waar U zojuist over naar boven bent gelopen? En heeft U de kiezels onderweg gezien? Die zijn er niet door mensen neergegoid, maar het is een overblijfsel van zo'n 150.000 jaar geleden, toen hier de IJstijd was. Een grote ijsmassa rukte toen op vanuit Scandinavië en stuwde grond, keien en kiezels als een bulldozer voor zich uit. De ijsmassa was honderden meters dik en drukte zwaar op de bodem waardoor die langs de ijsmassa omhoog werd gestuwd. Zo zijn er in ons platte Nederland toch nog wat heuvels ontstaan. Hoogtekaart (blauw=laag, bruin=hoog) met stuwwallen uit voorlaatste ijstijd. Net onder Zwolle ligt de stuwwal met de Veluwe

U staat nu op zo'n stuwwal, die door de IJstijd is gevormd. Na het smelten van de ijskap bleven stenen en gruis achter. Water onder een stuwwal is vaak net zoals regenwater aan de zure kant en daarom wordt er kalk toegevoegd om het te kunnen gebruiken als drinkwater. Dat gebeurt door het water te filteren over marmar. Daardoor wordt de zuurgraad van het water aangepast en blijven de leidingen heel.

Hoogtekaart: ingezoomd op noordelijkste deel van stuwwal met Veluwe (W=Wezep, H=Hattem, rode pijl=gegraven geul bij wandelbrug, blauwe pijl=uitzichtpunt) Bron hoogtekaartjes: www.AHN.nl

Neem het pad schuin naar rechts en houd steeds rechts aan. Loop over de heuvel naar punt 11

11 Roodborsttapuit in overgangszone

Op deze overgangszone van open heide gebied naar bos voelt de roodborsttapuit zich thuis. Hij zoekt voedsel in structureel rijk open gebied en eet insecten die afkomen op de gevarieerde flora van een gezond heidelandschap. Tussen de heide staan lage boompjes die hij graag als uitkijkpost gebruikt tijdens het jagen op insecten. Het nest maakt de vogel laag bij de grond, goed verscholen in de dichte vegetatie.

Foto: roodborsttapuit mannetje (fotograaf Marlène Vaessen)

Foto: roodborsttapuit vrouwtje (fotograaf Marlène Vaessen)

Vervolg het pad en ga bij de eerste kruising rechtdoor. Ga bij de volgende kruising rechtsaf door het klaphek bij punt 12

12 Heidesoorten

Door het klaphek loopt u weer het bos in. Langs de paden in dit gemengde bos komen verschillende heidesoorten voor.

struikheide

dopheide

kraaiheide

De **struikheide** is de meest algemene soort en groeit op stikstof- en fosfaatarme droge zandige bodems en houdt niet van schaduw. De struikheide kan alleen op open bodem kiemen en wordt in stand gehouden door te plaggen, begrazen of de hei af te branden. Van oudsher werden oudere struikheide planten gebruikt om bezems te maken.

Dopheide groeit op nattere stukken met een schermvormige tros bloemen aan de toppen van de stengels.

Kraaiheide dankt zijn naam aan de vruchten die geliefd zijn door kraaien die voor de verspreiding van de zaden zorgen. Kraaiheide komt zuidelijker in Nederland niet voor.

Ook de **bosbes** is een heideplant en vormt grote groenblijvende plakaten op vochtige tot droge zure grond.

Kunt u onderweg alle soorten vinden?

Loop rechtdoor tot het kruispunt met betonnen bankje, ga daar linksaf en loop tot het informatiebord links naast het pad bij punt 13

13 Het bos van de toekomst

Door de overdaad aan stikstof in de lucht wordt de bodem te zuur. Ook eikenblad maakt de bodem zuur. Dat houden bomen niet lang vol en kan slecht zijn voor het grondwater. Daarom probeert Vitens hier de grond te verbeteren door kalk toe te voegen en nieuwe loofbomen te planten in plaats van de grove dennen. Dit zijn soorten die met hun bladeren de bodem verbeteren zoals winterlinde, haagbeuk, zoete kers en hazelaar.

Om te voorkomen herten en reeën de jonge loofbomen opeten is er een hek omheen gezet. Een hek van hout uit het bos dat als de bomen groot zijn gewoon mag vergaan. Kijk voor meer details op het informatiebord.

Vervolg het pad en houd bij de splitsing rechts aan en ga bij de kruising met het betonnen bankje rechtsaf. Blijf het pad volgen (negeer de zijpaden) tot het eindigt bij de kruising voor het draadhek. Ga daar linksaf. (U komt nu weer bij routepunt 3). Loop rechtdoor tot de stationsweg en ga daar rechtsaf richting de P&R bij het station.

14 Eindpunt

U bent nu bijna weer bij het startpunt van de wandeling. Hier eindigt de route van IVN Zwolle e.o. Wij hopen dat u heeft genoten. Klopt er iets niet of wilt u meer informatie? Mail het ons via routes@ivnzwolle.nl

IVN Zwolle e.o. organiseert regelmatig excursies en cursussen in natuurgebieden in (de omgeving van) Zwolle. Kijk voor meer routes en activiteiten van onze afdeling op www.ivnzwolle.nl.

